

ВИВЧЕННЯ ЕВФЕМІЗАЦІЇ КОНЦЕПТІВ-СТИГМАТИВ В СУЧАСНІЙ ІНШОМОВНІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ ЧЕРЕЗ КОМУНІКАТИВНЕ ПРОЕКТУВАННЯ

Чорновол-Ткаченко Р.С. (Харків)

У ХХІ столітті завдання когнітивно-комунікативного проектування, зокрема проектування дискурсивного простору високої концептуальної щільності, гостро стоять у діловій комунікації, консультуванні (створення суб'єктивної реальності), рекламі, медіалінгвістиці та у лінгводидактиці. Концепти як комплексні одиниці свідомості формують концептосферу нації [2], і зростаюча зацікавленість спеціалістів гуманітарного напрямку до їх дослідження зумовлена як їхньою структурно-змістовною організацією, непов'язаністю з конкретним мовним знаком, неможливістю їх вичерпного опису в силу їхньої динамічної багатовимірності та наявності невербалізованих фрагментів змісту, так і потенціалом розвинення мисленнево-мовленнєвих навичок у процесі їх дослідження через проектування при навчанні іноземним мовам. Все це, а також недостатня на сьогодні вивченість евфемістичної об'єктивації саме стигматичних концептів [1], в основі яких лежать антицінності, експлікує актуальність нашої роботи.

Об'єктом розвідки обрано актуалізований у дискурсі сучасних німецькомовних друкованих медіа лінгвокультурний стигматичний концепт KRIEG, який у сучасному медіадискурсі евфемізується найчастіше, а його предметом є способи евфемістичної лексикалізації зазначеного концепту у дискурсі англomовних друкованих ЗМІ, вивчення яких реалізується у форматі комунікативного проектування у процесі навчання іноземній мові.

Мета комунікативного проектування іноземною мовою при цьому полягає у виявленні специфіки природи евфемістичної об'єктивації стигматичних концептів у сучасній німецькомовній культурі друкованих медіа. Її реалізація передбачає розв'язання наступних завдань: уточнити сутність механізму виникнення евфемізму як засобу непрямой комунікації через виявлення його дистинктивних ознак; визначити специфіку фреймової організації лексикалізованого у дискурсі німецькомовних

друкованих ЗМІ стигматичного концепту KRIEG та ступінь заповнення евфемізованим концептуальним змістом його слотів з урахуванням статусу досліджуваного концепту у функціональній таксономії евфемізмів-вербалізаторів стигматичних концептів; виявити основні тенденції динаміки концепту KRIEG, актуалізованого у друкованому медіадискурсі німецькомовної лінгвокультури.

Новітність проекту полягає в авторській гіпотезі про те, що фреймова організація концепту зумовлюється характером його понятійного змісту – чим гомогеннішим є понятійний складник концепту, тим меншою є ймовірність членування концепту на субконцепти, тобто коли понятійний зміст включає статичний та динамічний компоненти, для виявлення сутності концепту необхідно побудувати не тільки фрейм, але й сценарій, або сценарний фрейм.

Виявлена багатогранність евфемістичної репрезентації концепту KRIEG свідчить про те, яку значну роль відіграє цей концепт в національних свідомостях. Багатопланова природа війни обумовлює фіксацію і зберігання в мові як декларативного знання про це (війна в її ретроспективному аспекті, як факт історії), так і процедурного (війна як явище, що складається з певної кількості змінюючих один одного етапів). Результати проекту доводять, що концепт KRIEG повільно, але неухильно змінюється, при чому його еволюція йде в наступних напрямках. По-перше, у зв'язку зі зміненими реаліями життя відбувається корінна перебудова категоріальної організації концепту, в основі якої лежить частотність актуалізації субконцептів. По-друге, деякі евфемізми переходять до розряду архаїзмів, бо лише іноді носії мови використовують їх в стилістичних цілях.

Перспективу дослідження вбачаємо в залученні до комунікативного проектування більшого числа стигматичних концептів і в здійсненні психолінгвістичного аналізу структурно-змістовної архітекtonіки концептуалізованих стигматів у реальній мовній свідомості представників східних та західних лінгвокультур для точнішого виявлення універсальних та національно-специфічних характеристик евфемістичної репрезентації стигматів.

Література

1. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / А. М. Приходько. – Запоріжжя : Прем'єр, 2008. – 332 с.
2. Evans V. Cognitive Linguistics. An Introduction / V. Evans, M. Green. – Edinburgh : Edinburgh University Press, 2006. – 851 p.